

אנשים מול שריון

חיל-רגלים ליהנות מיתרון קירות מחפים. בה במידה נכון הוא לגבי הגנה בתוככי משוכות-גדר ודרכים שקועות, או בכל פני קרקע המגבילים את תנועת-השריון לדרכים. תחת כותרת זאת תופענה גם דרכים מורמות על גבי סוללות עפר ומעברות-נהר, במקום שם מצוי מחפה אגפי לאורך קו-החוף המוגן, וכן גישות על פני שטח נמוך בקרקע גבעית. שטחים מיוערים, ומכשולים טבעיים אחרים שאינם עבירי-שריון, גם הם מעניקים סעד נפשי להגנת-הרגלי.

נראים הדברים שהתנאי הנדרש הוא שבמותו של האדם המתפלל את הכלי על הקרקע יסתבר כי ברור למדי שיש לו לא רק מחסה יעיל כלשהו, כי אם גם יתרון-עמדה על השריון, בין אם הוא מוצא עצמו בעמדתו באגף מטרות, ובין שעמדתו מונעת את השריון מלכונן את כליו נכחו. אזי ילחם בנשק. אם יהיה זה מקלע, ואם קנה-בזוקה או רימון-דביק.

אולם איזולת היא לצפות לכך שיעמוד איתן וימות בקשי-עורף, אך ורק מפני שבידיו נשק שיצלח למלאכה. בני-אדם לא קורצו מחומר כזה, והאימונים לא ישנו סדרי בריאה.

קיימים בודדים היוצאים מן הכלל. פה ושם ימצא אמריקאי, אשר נטל יותר קבין של גבורה מחבריו, ויצא מול כל צר, ללא שים-לב לסיכוי. הוגה אני באדם כמו לויטננט דון לוי, מן הדיביזיה המוטסת ה-82, אשר בראותו מה עומד לפניו, ובידעו מה הוא עושה, התקדם נוכח גרודי-חיי"ר גרמני ושלושה טנקים בצליחת נהר מרדרה*, ונכנס אתם בקרב. הוא בעצמו, ברימונים ומקלע קל. לוי נהרג ימים מספר לאחר-מכן. אנשים מסוגו מאריכים ימים רק לעתים רחוקות, ואינם כה רבים עד כדי לבסס עליהם כלי נשק ושיקולים טקטיים.

כל הנאמר כאן הוא אלמנטרי. אולם יש בכך כדי להציג כאשליה את הרעיון שכוח עמידת חיל-הרגלים בהגנה מובטח הוא בתוקף העובדה כש-לעצמה שחמשהו בכלי-נשק שוראית יכולתו להבי-קיע את העור החסון ביותר בו יתקל. כלי נשק כזה הוא גורם חשוב, אולם לא הוא העיקר. תוצאות הרת-הכרעה יותר נובעות בעיקר משימוש נכון יותר בשטח, ומקיום זריזות גופנית ומחשבתית.

הייתי מציע בנושא למחקר רציני מה תועלת אנו מפיקים מכך שהננו מטילים ספק ביכולתו הנפשית של חיל-הרגלים לעמוד על עמדו ולהאבק עם שריון, במקום לקבל כהנחה נתונה, הנובעת אף מבחינה שטחית של לקח מלחמת-העולם השניה, שחיל-הרגלים אמנם יוכל למלאכה, בתנאי שיחומש אורגני-נית בכלי-נשק עוצרי-טנקים.

מנהיגיה ישיב כמעט כל בר-בירב בחיוב לשאלה זאת. מדוע לא? כולנו יודעים מקרים כאשר עוקצו של השריון ניטל בעיקר ע"י אש היסודות הרגליים. אבל האמת היא שאילו טרחנו לערוך חקירת שתי-ערכב קטנה בדבר הנסיבות הטקטיות במספר רב של מקרים, עלולים היינו לגלות כי קיימים עקרונות מסויימים הקובעים מה ניתן לע-שות, ומה מוטב שלא לנסות כלל.

אהיה מדקדק בדברי. אינני מדבר על אותו חייל-אויב מקרי שנראה מזנק בחמת-טרופ אל טנק שרמן ומנופף בחרבו על חלקת-שריונו; או על הרגלים הרוסים, עליהם שמענו שהביסו שריון ב"קוקטלי-מולוטוב". הסוגיה לבדיקה היא מה עלול קור-רגליים אמריקאי לעשות בהיותו נתון לאיום ששריון ידביר אותו.

כאשר נגש לגופו של ענין זה, סבורני כי חקר הנתונים יביאנו למסקנות הבאות:

- א. חיל-רגלים בשטח הפתוח, המתגונן לנוכח שריון בחזית רחבה למדי, משולל למעשה כל כוח לעצור טנקים (בכוח נפשי אמור) אלא אם כן הוא מסתיע באש מתותחים ו/או שריון, ואש זאת משיגה פגיעות קטלניות הנראות-לעין והמסוגלות להכריע את המערכה.
- ב. כאשר טנקים נעים לתוך מיצר, או מתקדמים בנסיבות המניחות למגינים להלום מן האגף, ברכום אש למטרה בודדת ללא סיכון רב שתוך כדי כך הם עצמם יותקפו מהאגף, יטול עליו חיל-רגלים מאומן את הסיכון ויפעל תוקפנית לנפץ את ההתקפה.

סיכונים העשויים להתקבל

דבר זה חל' על הגנת שטח בטי, אשר בו יכול

(*) בחצי האי קוטנטיין שבאגף כוח הפלישה לנורמנדיה.

בחיל-הרגלים, כך שינוע אינסטינקטיבית לשטח השימושי ביותר במצב נתון להתפתחויות.

רגלי הנושא את הכלי ללא-רתע המשובח ביותר שבכוח אנוש להמציאו, עדיין לא ישוה לתותחן-שמ-אחורי תותחיו. השוני נעוץ בערכים הנפשיים. עצם מוצקו של התותח — העובדה הפשוטה שיש כאן משהו בר-ממש לאחוז בו — מרגיעה את המחשבה ומניעה לפעולה. אין צורך לטרוח בהוכחת הדבר; כל אדם אשר ביקש תחת אש את מחפשו של קיר, ערימת קש או כרת של גזע-עץ ידע מה אני שח. אפילו אנ-שים טובים אינם משתחררים ממידה מסוימת של "תחושת בת-יענה" בשעת סכנה. לא כיצד הם פני הדברים, אלא כיצד הם נראים, זהו הדבר היוצר את ההבדל בין בטחון עצמי במידה הדרושה לפעולה, ובין העדרו. אותו חייל יפני גואש אשר באי קבו'שין ניסה לצאת נגד התקפת להביוור אמריקאי במט"פים לכיבוי-אש, מניעיו לא היו שונים משל כולנו. המצאותך מ-אחורי נצר אילן, אשר 5 ס"מ קוטרו, לנוכח אש 88 מ"מ, מעניקה יותר שלות נפש מאשר המצאך מאחורי לא-כלום, ככל שיראה הדבר מגוחך.

מסקנות מציאותיות חמורות

טוב יהיה, לדעתי, להעמיק חקר בפרטי-הלקח ולהגיע לכמה מסקנות בשלות-למדי בדבר המגמה עליה מצביעים פרטים אלה. קיימות כמה עלילות רבות-רושם בפרשה של אנשים מול-שריון; אולי תורה כל אחת מהן אור של תגלית, אמנם חלקית, על נושא התגובה האנושית.

ידוע יפה שבעת הקרב שאירע בבסטון* בבוקר חג המולד, עלו 18 טנקי-אויב על קוי רגימנט החי"ר המוטס (דאונים) ה-327 ממערב לעיר ועברו דרכם. כמובן ידוע כי חיל-הרגלים אשר השריון צָכַר, קים את ליכודו והמשיך להלחם, וכי השריון הושמד.

זהו בערך כל מה שסופר בדפוס על הפרשה; די בדברים כדי להצביע על כך שהיו אלה אנשים הקרוצים מחומר מחושל באופן יוצא מן הכלל, חדורי רוח-לחימה ומלוכדים יפה. לא תהיה זאת מסקנה מוטעית. כובד המהלומה המשורינת נחת על פלוגה א', רגימנט הרגלים המוטס (דאונים) ה-401, מגדוד נספח לרגימנט ה-327**). יתכן והמודד הטוב ביותר

לשאיפת-הקרב של יחידה זאת הוא שבבוקר יום ההתקפה היו אנשיה חולשים על גורתם ב-5 מקלעים בני קוטר 0.5 ועוד שני מק"בים, שהוסיפו על שני המק"בים שבתקן. הם "סחבו" נשק נוסף זה, ושמחו לשאתו. היה זה קו-אופי משותף לכל הדיביזיה המוטסת ה-101; אנשיה מעולם לא פסחו על שעת כושר לצבור עצמת-נשק. עשויים היו לקנות ב-משיכה שריון ולפעול בו, לו אך יכלו לשים ידם עליו.

הגישה המסתברת

77 אנשים נמצאו בפלוגה בפיקודו של לויטננט-ראשון הוורד ג. בולס בשעת הפעולה. מחזיקים היו בגזרה שרוחבה כ-1000 מ' לערך, כשהם מאורגנים כללית לאורך קו רכס, חורש-אורנים גדול נמצא ב-אגפה הימני של הפלוגה, וחורשה קטנה יותר נמצאה במרכז, ובה מוקם מוצב-הפיקוד. שני מש-חיתי-טנקים***) מהגדוד ה-705 ניצבו בעמדה ב-חורשה שבסמוך מאחורי מוצב-הפיקוד, ושלושה אחרים חסו בצל עצים במעלה הגבעה, שמאלה משם. מקלעי פלוגה א' מוקמו כך שיוכלו לקשר יפה את כל החזית המוגנת ע"י מוסי-הדאונים וצוטי מש-חיתי-הטנקים.

הסיורים שנערכו שכנעו את הדיביזיה כי בכל קו-המגן ההיקפי זאת היא הגזרה הצפויה ביותר למבקע שריון-האויב. האנשים ידעו זאת. יתר-על-כן, בשעה מאוחרת בערב חג-המולד, כבר שמעו רעש שריון מעבר לאופק; רעש זה נישא מן היסודות הקדמיים אל דיביזיות רמני-השריון ה-15, שהיו נכנסים למערכה זה עתה.

בשעה 2200 בערב חג המולד, הקצה בולס, ב-פקודת הדיביזיה, 10 אנשים מובחרים ללויטננט ג'ק אדמס, מפקד המחלקה השלישית, ונאמר לו לצאת בערפל ולחבל במעבר-המים לפני הכפר פל-מיזול, אשר מעברו נשמעו הדי הפעילות. חמש שעות עברו למאו יצא הפטרול לדרך. הערפל אפשר ללויטננט אדמס לבצע את מסע-הגישה ללא תקלה, אולם גם האית את התקדמותו. הוא הגיע למעביר-המים, קדח בו כמה חורים, הכניס את הדינמיט; אזי שמע שטעת צעדי חיל-הרגלים גרמני המתקדם לקראתו; הוא נאלץ לסגת בטרם השלים את משימתו.

הוא הודיע דברים אלה לבולס ואמר לו שנראה, כי "שריון בשפע" מצוי בכפר. בולס ביקש מיד ירי ארטילרי לכפר, והדבר ניתן לו. אולם הירי היה

(*) בעת התקפת-הנגד הגרמנית בארדנים. — החסר.
(**) בצבא ארה"ב מכירים את שמות הפלוגות לפי שיוכן הרגימנטלי ולכן לא צוין שם הגדוד. — החסר.
(***) טנקים מסוג שרמן שצריחם פתוח מלמעלה, ומצוידים בתותח רבי-עצמה. — החסר.

„המעשה הנכון“

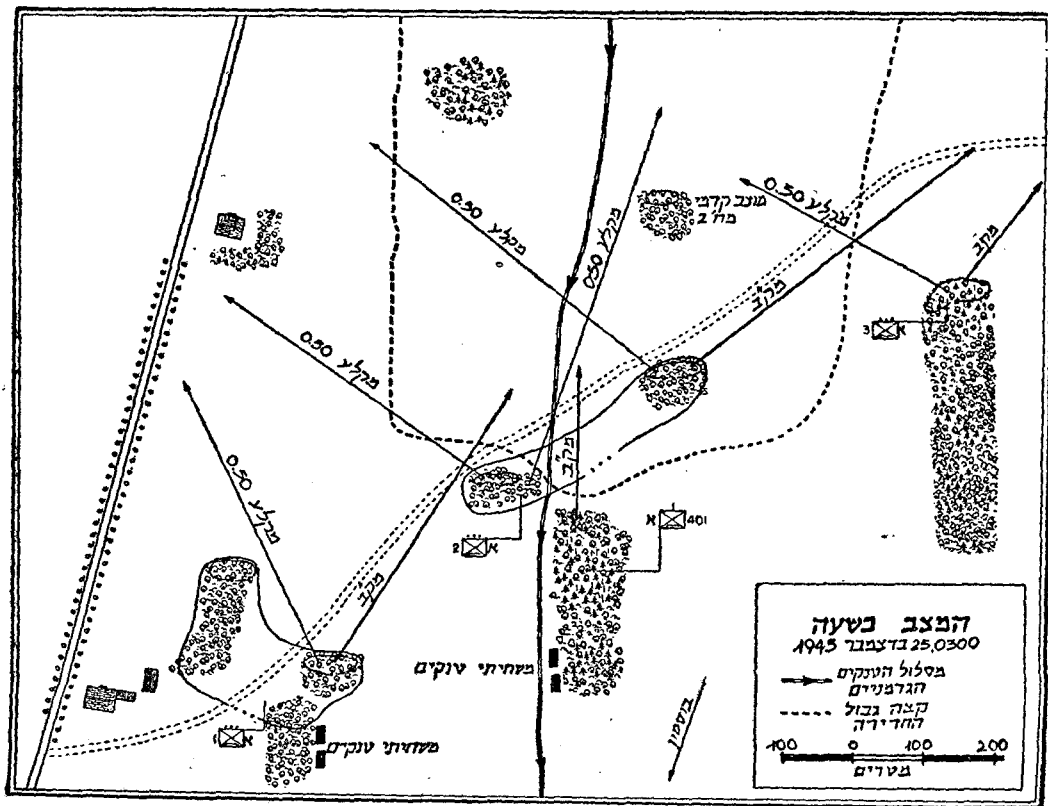
לגבי סרג'נט תום מק-לולין, המחזיק במקלע 0.5 אינש באגף השמאלי, היה „המעשה הנכון“ לירות ולהמשיך ולירות, לתוך טור האויב. לגבי המחלקה השנייה, שהיתה צופה ממש לתוך לועי האויב הימבקייע, היה „המעשה הנכון“ „להתקפל“ לעבר המחפה העדיף בהרבה שבעמדת האגף המוחזקת ע"י מחלקה שלוש. לגבי קבוצת מוצני-הפיקוד בחורשה הקטנה, שגם היא ניצבה בצל תוחתי האויב, היה המעשה הנכון להמשיך וללחום במה שנמצא בידיהם, ולא היה זה הרבה. בפיקודו של לויטננט רלף גלסון קידמו את פני שריון האויב ברובים חצי-אבטומטיים וקרבנים; ואכן, לקבוצה זו גרמו מרבית קרבנות אותו לילה — ארבעה הרוגים וחמישה פצועים. שני משחיתי-הטנקים שמיד מאחוריהם נשארו דוממים. מחמת העצים החוצצים לא יכלו לראות את שריון האויב אלא כאשר ממש עבר על פניהם. הטנקים הגרמניים סוידו (לשם הסוואה) וקומץ הרגילים הנלוים אליהם נעטפו בסדינים ונדמו כשדרי לילה. מפקד אחד הטנקים הגרמניים, בראותו את

מאוחר מכדי להועיל. כמעט בעת ובעונה אחת הגיע טוראי אלי מור ממוצבי-החוף של המחלקה השנייה והודיע לבולס שכוח רגלים ניכר ו„טנקים רבים“ נעים הישר לעברו.

בולס רץ קדימה למוצבי-החוף שבאגפו השמאלי. הוא הגיע לשם בדיוק למועד לראות בהתקרב הטנקים; אלה היו נעים בטור, לאורך קו המובילם בדיוק בין אגפו השמאלי (המחלקה השנייה) ומוצבי הפיקוד הפלוגתי. בולס חזר בריצה לעמדתו היעיקרית.

מומן זה ואילך, אף כי טור השריון נע כליכך לאט עד שנדרשו לו לפחות 30 דקות לעבור דרך שטח פלוגה א', היתה תגובת המגינים למצב, אליו נקלעו, כמעט אבטומטית כולה.

בולס הביע זאת כך: „לא נתתי פקודות. לא היו פקודות שיכולתי לתת. לנסות לקים שליטה לפרטיה בנסיבות כאלה הוא דבר בלתי אפשרי לחלוטין; הסיכוי שהעמדה תחזיק מעמד תלוי בכך שכל קבוצה תעשה את המעשה הנכון.“

את שריון האויב עולה עליה, וטרם גילתה כל התנגדות תכליתית עד שלב זה בפעולה. חזרה לי-אגפה היא מיד לאחר עבור הטנק האחרון. יתר-על-כן, היא נעה אינסטינקטיבית, כגוף אחד, ללא צורך להעביר כל פקודה שהיא לאורך שורותיה. זהו מימצא העובדות, וזאת עדות אומרת-הרבה על כך שהמלה „דמורליזציה“ אינה יכולה להתיחס לכל חלק מפעולותיה באותו לילה. אנשים אלה לא חסרו אומץ, אבל גם לא היו כסילים.

העמדה הנכונה

כן נמצאה עתה המחלקה השנייה בעמדה ממנה יכלה לטבוח בשורת המסתערים הרגילים של ה-אויב, אשר בנועם בעקבות הטנקים, טעו במשמעות הקלות בה עברו. מרגמתו היחידה של בולס (השנייה נשטפה ע"י השריון) איפנה גוף זה מיד, והטיח בו נמרצות בעוד האנשים מצטופפים; אש המקלעים לכדה אותם מימין ומשמאל. זעקות הפצועים גברו-נישאו מעל לקולות האחרים של הפעולה. שרידיו של כוח זה, אשר נבלם בטרם יכול להפעיל אש יעילה כלשהי נגד עמדותיו של בולס, יצאו מ-פעולתם וידיהם על ראשם, פשוטו כמשמעו.

אף כי קיימים פרטים עקובי-דם ואישיים נוספים, הרי אלו הן העובדות הבולטות. בדומה למקלעים, נמצאו בפלוגה גם בזוקות מעל לתקן, אבל הן לא מילאו תפקיד בר-מש בפעולה. כך מהוה תגרת-לילה זאת מתחילתה ועד סופה דוגמה כיצד אנשים משתמשים בפקחות וניידות בקרקע, אולם אינם מתגרים בשריון ע"י שימוש מופרז בכלי-נשק. בכוח הטקטיקה שלהם שר-דן בחיים, ומילאו תפקיד מכריע ב-השגת הנצחון בקרב. האם לא תהיה זאת איוולת לצפות ליותר מכך?

נפנה עתה לקרב לאור-היום שאירע בנסיבות דומות, ואולי רבות-אימים עוד יותר. ביום הראשון לפלישת גור-מנדיה השיב האויב מהלומה בשריון נגד מאמצה של הדיביזיה המוטסת ה-82 לתפוס את המעבר על פני דרך-הסוללה על גור מרדרה ליד לה-פייר. יתכן ובתולדות צבאנו בזמן האחרון רשומות תגרות שהיו עקובות-מדם יור-תר מקרב זה, אבל אני נבצר ממני לקרוא בשם אחת כזאת. פלוגה א-

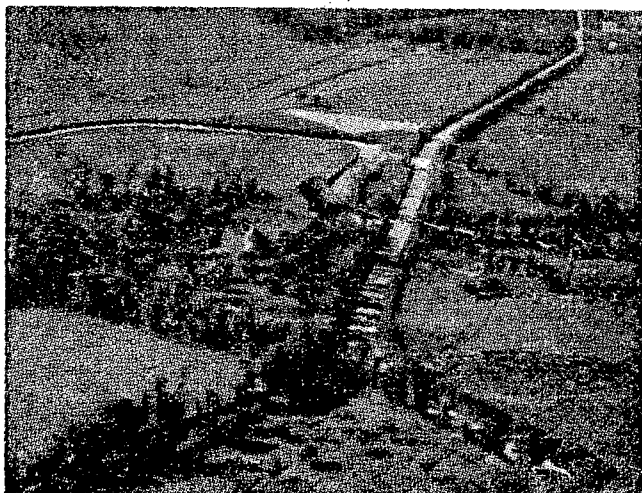
משחית-הטנקים, טעה וחשבם לחלק מכוחו הוא וקללם בקול רם על פיגורם. איש לא ענה. איש לא ירה והוא המשיך בדרכו.

עד כאן יראה בבירור שהתגובה האמריקאית בעת מבקע-השריון דמתה פחות מכל להאבקות שפוכת-חימה. האש היתה מועטה. האלמנטים המכריעים שבקו-העמדות, אשר לכאורה שלטו שליטה גמורה בעצמם, עשו אחת משתיים — לא עשו דבר, או נעו אינסטינקטיבית לשטחים אשר נדמה להם כי יעניקו להם את מיטב הסיכוי. מתגובה כזאת, עלול היה האויב להסיק בצדק שנודמן לו לעלות על יסודות-חיפוי חלשים, הראויים בקושי למהלומה של ממש. עובדה היא כי כזאת היתה תגובת האויב, כפי ש-נתאמת מפי שבויו, לאחר תבוסתו.

כאשר חלף הטנק האחרון על פני עמדתו של בולס, נעורה ההגנה לחיים, כאילו על פי אות מוסכם מראש. שני משחית-הטנקים שמאחורי מוצב הפיקוד זינקו ועברו אל השניים שהיו מחפים על האגף ה-שמאלי, ויחד ירו אחורה אל טור האויב הפגיע עתה, יצאו קדימה ושוב ירו. חמישה מטנקי האויב הושמדו בפעולה זאת. הטור המקוצץ והמוזנב נרתע ונתפורר, וחלקיו נפרדו, וכמה מהם הושמדו באש הארטילריה המסיעת, ואחרים סבו צפונה וקיצם בא-מאש הבזוקות של פלוגה ג' ברגימנט הצנחנים ה-502, אשר גם היא נסוגה למחפה העצים לנוכח ההתקפה.

נחזור עתה למחלקה השנייה. לאחר שנטשה את שטחה ונצטרפה למחלקה השלישית, כאשר ראתה

מראה כללי על דרך-הסוללה החוצה את המרדרה ליד לה-פייר: במרכז התמונה — חור, וסמוך לה מימין — הגשר.

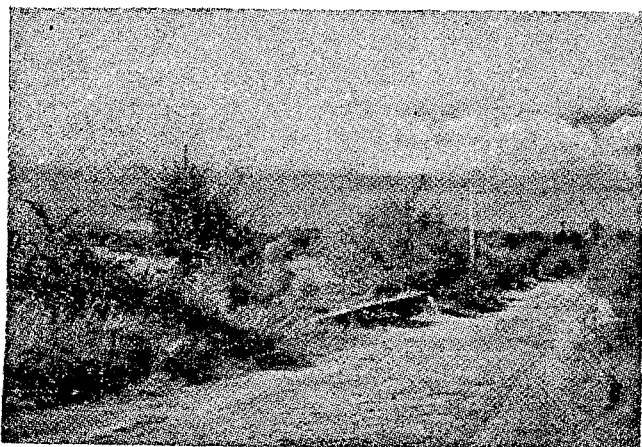

אש זאת להציב חסימת־דרך מיד ממערב לגשר. היו בה שני בוזקאים, טוראי ראשון ג'והן בול־דרסון וטוראי גורדון פריין, מקלען — טוראי ראשון לגולד פטרסון, ועוזרו טוראי מרכוס קיין. כל אחד מהם נשא אתו והטמין בדרך מוקש אחד, ואח־כ־גררו משאית הרוסה על הגשר ודחפוה אל מאחורי המוקשים כדי לחזק את החסימה.

כמה שוחות־שועל נאות, שניטשו זה מקרוב ע"י האויב, נמצאו מעבר לחפירה, מצד שמאל לסוללה. עמדות אלה נמצאו במרחק כ־40 מטר מן הפלוגה. ארבעת האנשים נכנסו לשוחות אלה, צמדים־צמדים, כאשר מרחק של כ־25 מטר מפריד בין העמדה הקדמית וחבריהם ליחידה.

מתוך גיהנום של אש פרץ כוח אויב ברדת הערב — שני טנקים, אשר בצמוד בעקבותיהם נע גוף חיל־רגלים. הם הגיעו כמעט עד המחסום. מפקד הטנק עמד בצריחו. מקלען, טוראי קלרנס בקר ירה מאגף שמאל של הפלוגה והרגו. בו ברגע חבטו הבוזקות בטנק, ואשם נתערבה באש תותח נגד־טנקי בן 57 מ"מ, שירה מן הגבעה. הבוזקאי הראשון, שעלי הצמחיה הסבוכה האטו את כניסתו לפעולה, הצליח לפלוט רק ירי אחד בטרם נעצר הטנק והחל לירות מתותחו. פגזו הראשון ניפץ עמוד־טלפון ליד פטרסון, אשר כמעט רוצץ את גולגולתו. שלוש רקטות נוספות נורו ע"י אנשי הבוזקה לתוך הטנק הראשון, בטרם עלה בלהבות; לגבי ידיים היה זה סופה של כל הפעולה, אף כי בטעות יחסו מפקדיהם להם את החלק המכריע בפעולה, והם זכו ב"צלב השירות המצויין". פטרסון, המקלען, הפועל בנשק־הוא בכל יכולתו.

גשר המרדה

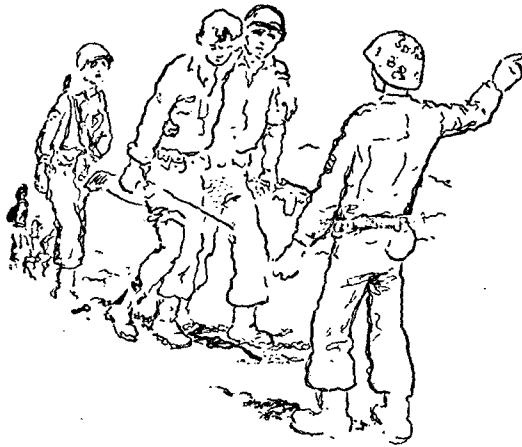
מרגימנט הצנחנים ה־505 היתה מחזיקה בקצה ה־מזרחי של דרך־הסוללה בעת שהתרגשה הסערה. מזלה של הפלוגה האיר לה פנים במידה יוצאת מן הכלל בעת ההצנחה, והיא צעדה לקראת משימתה למעשה במלוא־עצמתה. מתוך 147 הגברים שיכולת למנות ביום הראשון, נשארו רק 81 בצהרי היום השני, ובכלל זה 22 פצועים המסוגלים להלך. כאשר רב־הסמלים רוברט מ. מתיסון, טיפוס חמרמר ב־מקצת, שמראה פניו יכל להכשירו למלא תפקיד ראשון במחזה טרגי — ערך את שרידי פלוגתו כדי לקחתם מאותו מקום אפוף־אימים בצהרי היום השני, העיר: „אם אנשים חושבים שאין אנשים נהרגים במלחמה, מוטב ויעיפו מבט בפלוגה זאת“. לפחות בשל סיבה אחת ראוי לזכור את הסטטיסטיקה של אותה פעולה; היא שמה לאל את האימרה הנשר־מעתי־תכופות שאין יחידה המסוגלת לאבד יותר מ־20 אחוז ממצבתה ולהמשיך ללחום.

ביום הראשון הוקו דמה של פלוגה א' גוראות בעת התקדמותה דרך שני השדות האחרונים מ־גודריי־משוכות, בנסותה להגיע לגשר המרדה. שמור עמי תיאור התקלות זאת, מערכה־מערכה: בהגותן בפרטיה רווי־האימה, אתה תמה אילו גברים היו אלה שיכלו להמשיך בשלהם לאחר אותה שעה ראשונה. כיון שאותו חלק בקרב אינו קובע לגבי הסוגיה בה אנו עוסקים כאן, אני משמיטו.

הצבת חסימה

עד הצהרים חוסל חילי־המצב הגרמני המגן על הקצה המזרחי של דרך הסוללה, וגדמה היה כי הקרב על ראש־הגשר הוכתר בנצחון. פלוגה א' התחפרה ממזרח לגשר, בחסמה את הדרך לכל כו־חות אויב שהיו בסביבות אמפרייול. בהיותה ממוקמת כן, היתה מסתכלת ממש ללועם של תותחי הטנקים ש־קרבו להתקפה על פני דרך־הסוללה מוקדם אחרי־הצהרים. סוללת העפר עטורת שדרות העצים, כ־6 מ' רוחבה, נמשכה דרך רצועת אדמה בוצנית ל־אורך כ־450 מ'. האויב הציף את ה־שטח הנמוך, שהפך לאגם מים. כל מגח ממערב חייב היה להתקרב בדרך־הסוללה הצרה.

על העמדה החלה נופלת אש מרגמות אינטנסיבית למדי מכיוון מערב. חבורה בת ארבעה אנשים התקדמה דרך

„הרגשתי עצמי כמו שוטר תנועה“

הפעם החזיק פטרסון בבזוקה מלכתחילה. הם הפעילו את נשקם האישי עד שהשריון הגיע עדיהם וגזעי העצים חצצו ביניהם, וחז"ר גרמני שזחל לאורך גדת הנהר הנחית על שוחותיהם אש לוחכנית ש"מגעה פעולה חופשית. לכן שאג פטרסון פקודה וה"ארבעה חזרו בריצה לקו הרובאים. כאן שוב הכניסו למשחק את הבזוקות, ובכוח אֶשּׁו של פטרסון ושל תותח 57 מ"מ אשר מוקם עתה ממש בגדה נעצר ה"רינו" הראשון כאשר ניסה לעקוף את הטנק ה"ההרוס. כך גבלם הטור שנית, אף כי הפעם שונה היה המצב. לחיל-הרגלים הגרמני נודמנה עתה חומת פלדה רחבה, שני הטנקים הנפגעים זה בצד זה, שמאחוריה יכלו לירוק אש לתוך שוחות הרובאים האמריקאיים. עד מהרה ניצלוה, ובריחוק 40 מטר זה מזה נאחזו שני הכוחות בלפיתת-מות, כאשר אלה נצמדים לאדמה, ואלה — למתכת.

אונס נכנס למשחק

ושוב הפכה אש המרגמות תופתית; אנשי מח"לקתו של לויטננט ויליאם אוקלי, הקרובים ביותר לגשר, לא יכלו כמעט להרים ראש. אוקלי נפגע קשות בנפץ מרגמה, והרבה לירוק דם עד שהיה צורך לגררו משם בעיצומו של קרב. את מקומו תפס סרג'נט ויליאם אָנָס, אדם קטן, צנום, חיריץ ושקט, כה מצניע בהליכותיו ומראהו, עד כי קצין-מיון אולי לא היה מזההו במבט שני.

העמדה החלה מתפוררת. אונס יכול לחוש בכך. מספר ניכר של תועי-חיות מיחידות אחרות הגיעו לעמדות באותו לילה; אלה החלו לחזל לאחריהם כאשר הופיעו הטנקים מסוג „רינו“, ותחת האש מאחורי מתרס הטנקים החלו שרידיהם של אותם

היה בינתיים ממריץ את האחרים בקללות אנגליות ושבדיות מקוטעות, לירות אל הטנק השני. הוא ראה את הטנק השני סובב הרחק משמאלו כאילו מנסה הוא לעבור סביב שרידי הטנק הבוער, וחש כי לנקודת-התצפית שלו כבר כוונה אש די-והותר. הוא חטף את הבזוקה של בולדסון ורץ כ-20 מטר קדימה כדי לצאת מבין העצים שהסתירו את הטנק. עתה ידה 4 רקטות אל הצריח, מבלי שניכרו תוצאות כלשהן. תותח הטנק הצטדד אליו, והוא זנק מצד אל צד כדי שלא יוכלו לנתצו בפגז. הרקיסה החמישית שלו פגעה במקום התחברות הצריח לגוף; ועדיין אין תוצאות. הרקיסה הבאה פגעה בוחלים. ושוב רץ מספר צעדים קדימה, כדי להגיע לעורפו של הטנק. הרקיסה פגעה יפה. בדיוק במקום שרצה, וממרחק של כ-5 מ' אבל בכל זאת עוד החל הטנק לזוז לאחוריו, מדדה בגלל הוחל שנפגע. בטרם יכול הטנק לזוז אלא מספר פסיעות, ירה פטרסון את הרקיסה האחרונה. זאת פוצצה את הטנק, והצת נשרף בתוכו. כל שהציל את חיי פטרסון באותן דקות היתה האש מעמדת הפלוגה, שדחפה את חיל-הרגלים אחורה לתפוס מחסה. גם אילו ניתן לו „צלב השירות המצוין“ בעבור מלאכתו באותו יום, הרי יחסית לא היה זה אף מחצית ממה שהוא ראוי לו. אנשים רבים סייעו להשיב את פני האויב מן המרדכה אותו יום אחת-ע, אבל הדברת המבקע הישיר נסבה בהרבה על בצעונו המטורף עד-כדי לא-יאומן של אדם יחיד. אני זוכר אותו כאדם שקט, מאלה שגודלם פוגם מעט בזריזותם, ובמראהו לא גראה תוקפני יותר מן השוער השבדי במחזהו של אלמר רייס: „תמונת רחוב“. לא; אילו תרנו אחרי טיפוס של לוחם, בודאי לא היינו בוחרים את פטר-סון.

בנקודת המוקד

על הפלוגה עברו לילה ובוקר תחת אש נמרצת עד כדי כך שעצמתה פחתה משעה לשעה, ומתיסון, המנחה את פציעיו אל העורף, חש עצמו „כמו שוטר-תנועה“. חלקים אחרים מן הדיביזיה הגיעו ותפסו עמדות משני עברי הפלוגה לאורך סוללת גדת הנהר. אבל לאנשי הפלוגה לא נאמר כי אלה נמצאים שם, והם המשיכו לחשוב שאין להם סיוע על כל סביבו-תיהם.

במחצית הבוקר ניסה האויב שוב, כוחו בשריון — ארבעה טנקי „רינו“ הובילו, ובעקבותיהם באו כמה פלוגות חי"ר. פטרסון ושלושת האחרים עדיין מחויקים היו בעמדותיהם מן היום הקודם; אבל

בטוח בהחלטתו. והוא שלח איש אחד אל שוחתו של קפיטן דולן ששאל מה ברצון הקפיטן שיעשה. אל שארית-המחלקה חזרה התשדורת. דולן הוא שכתבה: „אינני מכיר מקום טוב מזה למות בו“.

מלוא הכום

עברו דקות משבר אלה. ואז נגמר הכל. הגרמנים הרימו את דגל הצלב-האדום וביקשו הפוגת חצי-שעה לסלק את פצועיהם. הם לא שבו; הם אמרו די. הקרב על מעבר-המרדך עתיד היה להמשך עוד יומיים, אבל פלוגה א' נתנה את כל מאודה לענין. בנוכחותו של דולן (ודולן היה קצין אמיץ ובעל-מצפון) אמרו לי כל אותם שרידי הפלוגה: „אונס היה זה שהציל את המצב; כל האחרים היו גמורים“. אבל דולן, אף כי נמצא בריחוק פחות מ-100 מטר מן המחלקה בעת הקרב, עדיין לא הבחין נכוחה בהשפעה המוסרית והרוחנית העילאית של סמלו זה. כבר המליץ שיוענק לאונס „כוכב הארד“*, וככל שלא יאומן הדבר, היה זה כל שניתן לאונס. על מעשהו זה.

שניים או שלושה חקרי-מעשים אין בכוחם ל-הצביע על לקח יותר משיכולה סנונית אחת לבשר את בוא הקיץ. מה שכתבתי אינו אלא לצורך הדגמה שקיימים מקורות עשירים אשר מהם נוכל לשאוב אמת לאמיתה, אם אך נעשה את המאמץ. יתכן ובסופו של דבר לא נמצא כל דבר מפתיע יותר מזה: כי מה שיעשו אנשים לעשרות בקרב תלוי במה ש-עושים אחד או שניים מבינותם ברגע הרע ביותר, וכי תבונה בניצול השטח כוחה עדיף מכל מידת-אמון שהיא בעצמתו של כלי-נשק. אילו היה זה הכל, עדיין היה בכך כדי לחדד את ראייתנו באשר למקום בו יש לשים את הדגש, למען טיפוחה של מנהיגות נבונה יותר.

תועים לרוץ למחסה. ביניהם נמצא לויטננט זר אחד, שצעק: „אנו לא יכולים לעצור. זמן להסתלק מכאן“. מחצית אנשי אוקלי היו עתה הרוגים או פצועים. מכיתתו של אונס שרדו רק שלושה.

כאן התרומם אונס והחל מסתובב בין האנשים הנותרים, באמרו להם שהם מוכרחים להחזיק מעמד. הוא היה חשוף ומגולה, במרחק לא יותר מ-35 מטר מן הגשר. כיצד נשאר בחיים בחצי-השעה הבאה — לא יוכל איש להסביר. אבל לדברי כל הנוכחים היתה זאת יציבותו — והיא בלבד — שהחזיקה בעמדה.

אי-אפשר להנחיל תבוסה לכוח שאינו מכיר בתבוסתו. כך אומרים.

בחר לך לקח

מגיעה העת כאשר בשר ודם אינו יכול לשאת יותר. כך אומרים. אל תראה לי גברים; הראה לי את הגבר! כך אומרים. מתקרית זאת תוכל להפיק את הלקח שתבחר ב-עצמך.

אנשיו של אונס אמרו לו לבסוף שאינם יכולים להוסיף ולשאת זאת. עדיין היה עומד ומסתובב. אבל עתה נותרה תחמושת מקלעים כדי ארגו אחד למקלע, והמקלעים היו כה מלוהטים עד כי בעצור המקלע-נים באשם, המשיכו לירות אש. מחצית אנשי הפלוגה היו כבר נפגעים, וכוחו של אונס עצמו ירד עד 15 איש בלבד. האנשים אומרים היו: „הבה נצא, או נהרג כולנו“. ואונס אמר להם: „לא, נחכה לפקודות. לא אמרו לנו כי נוכל לצאת“. אבל הוא לא היה

(*) אותה-הצטינות ג' במעלה בשורת אותות ההצטינות בקרב בצבא ארה"ב.

